

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію Харченко Марини Валеріївни «Управління логістичними витратами аеропорту», представленої до спеціалізованої вченої ради Д 26.062.02 у Національному авіаційному університеті для захисту на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)

Актуальність теми дисертації. В умовах ринкової економіки основним завданням будь-якого аеропорту є підвищення конкурентоспроможності послуг, рівень яких визначається їх якістю, витратами на її забезпечення, організацією діяльності. Гостра конкурентна боротьба змушує аеропорти проявляти високий інтерес до управління витратами. Першочерговою метою, яка стоїть перед логістикою, є зниження витрат, пов'язаних з доведенням матеріального потоку від первинного джерела сировини до кінцевого споживача. В аеропорту логістичні процеси, охоплюють рух як матеріальних, так й фінансових, інформаційних, трудових, сервісних потоків, що призводить до виникнення певних витрат – логістичних витрат. Вони здійснюють вплив на загальні результати діяльності аеропорту, оскільки впливають на його фінансові показники. В управлінні логістичними витратами аеропорту необхідно враховувати високий динамізм ринкової кон'юнктури, дефіцит платіжних засобів, жорстку конкуренцію, тобто всього, що впливає на мобільність і ефективність діяльності аеропорту, особливо на вартість аеропортових послуг. При цьому варто приймати до уваги, що значну частину витрат в авіації формують витрати, пов'язані з виконанням логістичних операцій. Тому без активного використання інструментарію логістики складно розраховувати на підвищення ефективності діяльності аеропорту. При цьому, необхідно

*вх № 51.06/1
виг 01.06.18р.*

робити акцент саме на управлінні логістичними витратами, а не на їх мінімізації.

Дисертаційну роботу виконано згідно плану науково-дослідної роботи Національного авіаційного університету «Формування транспортно-логістичних кластерів в Україні» (номер державної реєстрації 0116U006906). У її межах автором сформовано схему ідентифікації логістичних витрат, розроблено концептуальні положення управління логістичними витратами та запропоновано концептуальну модель управління логістичними витратами.

Враховуючи вище зазначене вважаю, що проведене в дисертаційній роботі Харченко Марини Валеріївни дослідження повною мірою відповідає ефективним напрямкам розвитку сучасної економічної теорії та актуалізує практичну значимість вирішених в дисертації складних науково-прикладних проблем удосконалення системи управління логістичними витратами аеропорту.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в роботі. Детальне ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи дозволяє зробити висновок, що мета, яка полягає у розробці теоретико-методичних підходів та практичних рекомендацій щодо організації системи управління логістичними витратами аеропортів України задля підвищення ефективності їх діяльності та конкурентоспроможності на ринку транспортно-логістичних послуг, досягнута. Основні наукові положення, методичні підходи і пропозиції дисертаційного дослідження Харченко М.В. є достатньо обґрунтованими і достовірними, що підтверджується:

- використанням у якості теоретичної та методологічної бази дослідження ключових положень теорії економіки та фінансів, менеджменту та логістики, а також врахуванням вимог національного законодавства та нормативно-правових актів;

- застосуванням сучасних загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, серед яких домінуючими є метод економіко-статистичного

аналізу, економіко-математичного моделювання, метод наукової кваліфікації та систематизації, метод ситуаційного аналізу;

- належним відбором, систематизацією та оцінкою офіційних статистичних матеріалів, спеціальної документації про результати діяльності вітчизняних та закордонних аеропортів, аналітичних веб-сайтів, спеціалізованих періодичних видань;

- апробацією на конференціях та опублікуванням основних положень і рекомендацій у фахових виданнях, у тому числі у виданнях, які входять до наукометричних баз;

- впровадженням результатів дослідження на підприємствах та їх використанням у навчальному процесі.

Варто відзначити системність дослідження, логічність викладення отриманих результатів, коректність та доцільність застосування різноманітних методів наукового дослідження, відповідність висновків поставленій меті й завданням, цілісність і послідовність розкриття результатів дослідження, що засвідчує достатній рівень наукової кваліфікації авторки дисертації.

Переважна більшість положень, висновків та рекомендацій дисертаційного дослідження є достатньо аргументованими і такими, що беззаперечно сприятимуть удосконаленню управління логістичними витратами аеропорту.

Найбільш важливими результатами роботи, що мають наукову новизну, слід вважати:

1. Розроблено концептуальні положення механізму управління логістичними витратами аеропорту на основі об'єктно-потокково-процесного підходу (стор. 125-127), які сприятимуть зменшенню сукупних логістичних витрат при забезпеченні заданого рівня логістичного сервісу та тарифній гнучкості реагування на попит споживачів.

2. Удосконалено методичний підхід до розрахунку логістичних витрат аеропорту (стор. 26-27), який дозволяє визначити вплив логістичних процесів

на формування операційних витрат і підвищувати об'єктивність економічних розрахунків очікуваної ефективності логістичного обслуговування споживачів.

3. Удосконалено систему управління витратами аеропорту (стор. 168-170), яка передбачає виокремлення, моніторинг та коригування логістичних витрат, дозволяє виявити резерви зниження операційних витрат, оптимізувати асортимент послуг аеропорту, розробляти оперативні управлінські рішення, що в результаті забезпечує підвищення операційної прибутковості аеропорту.

4. Набули подальшого розвитку класифікаційні ознаки ідентифікації логістичних витрат аеропорту (стор. 41-42), шляхом доповнення їх переліку потоково-процесною ознакою, що дозволило виокремити логістичні процеси з обслуговування пасажирських, багажних та вантажних потоків і встановити частку логістичних витрат у загальних витратах аеропорту, а також установити взаємозв'язок логістичних витрат з операційними.

5. Дістав подальшого розвитку теоретико-методичний підхід до уточнення логістичної концепції мінімізації загальних витрат товарного руху (стор. 75-82), який на відміну від існуючого трактування, відображає принцип дуалізму логістичних витрат аеропорту та дозволяє виокремити комплекс управлінських рішень, пов'язаних з удосконаленням логістичних операцій і логістичних функцій безпосередньо в аеропорту, а також можливості зменшення трансакційних витрат в логістичних ланцюгах за рахунок синхронізації процесів і рішень з авіакомпаніями, вантажовласниками та транспортно-експедиторськими компаніями.

6. Набула подальшого розвитку структурно-функціональна модель вибору стратегії управління логістичними витратами аеропорту (стор. 195-197), яка, на відміну від існуючих, забезпечує оптимальне поєднання всіх елементів логістичної діяльності в єдину систему управління для підвищення якості обслуговування пасажирів та вантажної клієнтури.

Ефективне впровадження запропонованих в дисертації заходів на вітчизняних аеропортах надасть можливість результативніше управляти логістичними витратами, збільшуючи при цьому обсяги наданих послуг та отримуваних доходів.

Теоретична цінність та практична значущість наукових результатів

Наукове значення результатів дисертаційної роботи полягає у розробці ряду теоретичних положень і висновків, які збагачують економічну науку з вирішення проблем підвищення ефективності управління логістичними витратами аеропорту.

Практичне значення розробок полягає в тому, що запропоновані в дисертаційній роботі авторські наукові розробки можуть бути використані аеропортами для ідентифікації та виділення логістичних витрат, виконання їх оцінювання, розробки стратегії управління логістичними витратами, підвищення ефективності функціонування на основі використання економіко-математичної моделі для пошуку компромісних рішень.

Окремі результати дисертаційної роботи, зокрема ті, що становлять наукову новизну дослідження, перевірені на практиці та підтверджені актами про впровадження результатів дослідження від: ТОВ «ФФ Карго Сервіс Україна» (акт впровадження від 02.12.2017 р.), МА «Кривий Ріг» (акт впровадження від 08.12.2017 р.).

Ключові положення дисертації використовуються у навчальному процесі Кременчуцького льотного коледжу НАУ (Акт впровадження від 10.04.2017 р.), Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (Акт впровадження від 23.06.2016 р.).

Теоретичні та практичні положення, висновки та рекомендації мають достатній рівень обґрунтованості, супроводжуються відповідним методичним і статистичним матеріалом.

Повнота висвітлення основних результатів дослідження. За результатами представленого дослідження авторкою опубліковано

26 наукових праць обсягом 9,70 обл.-друк. арк. (особисто автору належить 9,51 обл.-друк. арк.), з них: 2 монографії, 8 – статті у наукових фахових виданнях України та 3 – у закордонному виданні, з яких 3 індексуються у міжнародних наукометричних базах, 13 публікацій – в інших наукових виданнях за матеріалами науково-практичних конференцій. Вивчення наукових праць Харченко М.В. дозволяє стверджувати, що в них відображено результати власного наукового дослідження.

Наукові положення, висновки та рекомендації, які складають новизну дослідження, повністю висвітлені у фахових виданнях та обговорені на всеукраїнських і міжнародних конференціях.

Обсяг друкованих праць та їх кількість відповідає встановленим вимогам щодо публікації основного змісту дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

Відповідність змісту автореферату основним положенням дисертації. Ознайомлення з текстом автореферату дисертації дає підстави стверджувати, що він написаний у науковому стилі, літературною мовою, а за структурою та змістом відповідає встановленим вимогам.

У тексті автореферату відображено основні положення, зміст результати та висновки виконаної Харченко М.В. дисертаційної роботи. Підкреслюю, що зміст автореферату та основні положення дисертації є ідентичними.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи. Відмічаючи актуальність дослідження, наукову новизну і практичну значущість отриманих результатів, необхідно наголосити й на ряді дискусійних моментів і зауваженнях до дисертаційної роботи:

1. В п. 1.1 автором роботи представлений досить ґрунтовний статистичний аналіз економічних передумов управління витратами аеропортів, але згідно зі структурно-логічною схемою дослідження слід було б більше уваги приділити теоретичним передумовам

2. Текст роботи містить багато повторів, опису ідентичної інформації у різних частинах роботи, текст містить багато інформації у вигляді списків.

3. Автор дисертації, на основі узагальнення теоретичних здобутків науковців (п. 1.2 дисертації), беззаперечно, суттєво удосконалив класифікацію логістичних витрат, але, на жаль, в запропонованій авторській класифікації не виділяє такі важливі групи логістичних витрат як «витрати на логістичне адміністрування» та «збитки від логістичних ризиків». Це значно підвищило б внесок автора в формування теорії управління логістичними витратами.

4. Доцільно було б надати економічний ефект від впровадження результатів дослідження по відповідних аеропортах.

5. Практична цінність результатів дисертаційного дослідження могла би бути вищою, якби автор навела результати використання запропонованої економіко-математичної моделі у табличному і лінгвістичному вигляді за досліджуваними аеропортами.

Слід відмітити, що зроблені зауваження не мають принципового характеру і суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації. В цілому автору вдалося виконати поставлені завдання, в результаті чого поглиблено теоретичні положення, науково-методичне забезпечення та обґрунтовано практичні рекомендації щодо удосконалення управління логістичними витратами аеропорту.

Загальна оцінка дисертаційної роботи та її відповідність встановленим вимогам. Дисертаційна робота Харченко Марини Валеріївни на тему «Управління логістичними витратами аеропорту» є завершеним, самостійно виконаним науковим дослідженням, що містить елементи наукової новизни та важливі практичні рекомендації, які впроваджено у діяльність авіаційних підприємств і навчальний процес вищих навчальних закладів.

Результати дослідження є науково обґрунтованими і важливими для поглиблення теоретичних положень, розроблення науково-методичних

підходів та практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління логістичними витратами аеропорту. Зміст автореферату є ідентичним до змісту дисертації та повністю висвітлює її основні положення.

За важливість одержаних автором наукових результатів, ступенем їх обґрунтованості та достовірності, практичною значимістю сформульованих положень і висновків, дисертація відповідає вимогам п.п. 9, 11 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, які висуваються до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук.

Дисертаційна робота за змістом відповідає паспорту спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності), а її автор Харченко Марина Валеріївна заслуговує присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за вказаною спеціальністю.

Офіційний опонент:

кандидат економічних наук,

генеральний директор

ТОВ «Запорізька хендлінгова компанія»

A handwritten signature in black ink is written over a blue circular official stamp. The stamp contains text in Ukrainian, including the company name and identification details.

В.Ю. Павелко